

«КУДИ СТИБАЄ КІШКА», або що таке журналістика...

Що таке журналістика? Форма суспільної свідомості і засіб зміни життя? Рід мистецтва? Або вона входить у літературу як поняття видове, подібно поезії, драматургії, прозі та художнього перекладу?

Професія журналіста вважається однією з найцікавіших професій. Бути в курсі всіх важливих новин, мати право виносити на загальне обговорення якісь проблеми, допомагати іншим людям – все це риси журналістської роботи.

Журналістика є однією з головних підвалів, на яких ми будемо демократичну державу та утверджуємось як сучасна європейська нація. Журналісти – майстри слова, які не творять матеріальних цінностей, але саме вони великою мірою формують свідомість громадянина, його характер, поведінку, вчинки, активну життєву позицію.

6 червня в Україні відзначається День журналіста. Професійне свято працівників засобів масової інформації України встановлене Указом Президента України від 25 травня 1994 року, в якому вказано, що День журналіста щорічно відзначається в день вступу Спілки журналістів України до

Міжнародної федерації журналістів (1992). День журналіста – це не тільки професійне свято працівників засобів масової інформації. Це свято загальнонародне, тому що важко уявити сучасне суспільство без інформації, без засобів її передачі, без професійного погляду на події і факти нашого життя.

Саме завдяки журналістам мільйони читачів, глядачів і слухачів оперативно отримують об'єктивну, правдиву інформацію. Журналістські матеріали поповнюють яскравими, незабутніми сторінками літопис нашої держави. На журналістів покладена важлива місія – стояти на сторожі демократії, професійно, самовіддано і чесно служити своїй справі, своєму народу на благо України.

Вчені, журналісти, письменники, суспільні діячі, наприклад, висловлюються стосовно журналістів і журналістики так: «Журналіст – це чистильник вулиць, що працює пером» (Наполеон); «Журналіст – людина, що володіє даром щодня заповнювати порожнечу» (Дейм Ребекка Уест); «Коментарі вільні, але факти священні» (Скотт Чарлз); «Якщо висловлювання журналіста називають «неетичним», можна бути май-

же впевненим, що воно правдиве» (Катерина Дьоготь); «Журналістика – це мистецтво приготування інформації» (Олег Кузнецов); «Журналістика – професія майже така ж давня, як ... словом, це друга найдавніша професія» (Роберт Сильвестр); «Перше правило журналістики: не сперечатися із забобонами читача, а спиратися на них» (Олександр Кобуєрн); «Ми, журналісти, говоримо публіці, куди стрибнула кішка. Далі публіка вже сама займається кішкою» (Артур Сульцбергер).

Отож, що ж таке журналістика? Кожен для себе визначає по-своєму. Але, в основному, всі ми зводимо своє визначення до перерахування кількох понять: журналістика – це романтика, це творчість; журналістика – це четверта влада, це газети і журнали, це сенсація і брехня; журналістика – це інформація...

І цей список можна продовжувати до нескінченності... поки існує журналістика і поки плоди її творчості потрібні і життєво необхідні!..

Євгенія Туз, студентка факультету психології і соціальної роботи, випускниця спеціальності «журналістика» ЦСП

1 червня - Міжнародний День захисту дітей

У палких обіймах материнства...

Материнство – це стан, покликання, доля... Це те, що оспівувалося, звеличувалося, завжди вважалося чимось священним, таким, що змушує задивлятися на жінку-матір, захоплюватися її особливим яскравим світлом. Тому й дитинство є найсолодшою, найщасливішою порою. Місце дитини – завжди біля матері.

Чи є материнство чимось романтичним у наш час? Ми бачимо, як комп'ютер замінює нам друзів, гроші – повагу, а різні соціально-педагогічні заклади – сім'ю. Матерям виплачується допомога при народженні дитини – компенсація уваги держави до сім'ї на довгі роки. Це не погано, і навіть доречно. Але зараз, коли молоді люди не знають за що хапатися – за створення сім'ї чи продовження кар'єрного росту, – такий крок буде недостатнім для вирішення сімейних проблем, пов'язаних із народженням дитини або її «плануванням».

Особливо гостро постає питання про сімейне життя та зокрема материнство і батьківство в студентському середовищі. Адже поняття юності є ледь не аналогом періоду навчання та найяскравіших стосунків між молодими людьми. До того ж існує стереотип, що саме студенти найчастіше вступають у шлюбні відносини або хоча б знаходять майбутню подружню пару. А де любов, там народжуються діти.

Мабуть, кожен зі студентів, та й викладачів прекрасно знає, хто в їхній академічній групі змінив свій сімейний стан, хто скоро почує дитячий лепет, або вже виховує свою кровинку. Спостерігати за цими людьми цікаво, особливо тим, хто ще не взяв на себе таку відповідальність. Для повнішого уявлення про характер ставлення дівчат-студенток до сімейного життя та материнства взагалі, які ще не мають та-

кого досвіду, слід навести дані невеликого опитування. За його результатами, дівчата планують створити сім'ю лише після закінчення навчання, у деяких випадках був вказаний проміжок часу в 7-8 років! На запитання про те, чи було б для дівчат проблемою народження дитини під час навчання, більшість відповіла, що це не завдало б великого клопоту. Разом з тим дівчата наголошують, щоб зуміли б поєднати власне навчання та виховання дитини і ніколи б не обирали між тим та іншим. Для деяких ця проблема взагалі не постає у зв'язку з надією на щасливу гармонійну сім'ю та дружню підтримку. Тим не менше, було цікаво дізнатися, що, не зважаючи на свої відповіді на попереднє питання, дівчата одногласно погодились, що бути матір'ю-студенткою надзвичайно важко. Труднощі, насамперед, вбачають у все тому ж поєднанні процесу навчання та особистого життя, сім'ї, догляду за дитиною. Більше перспектив для успішного ведення такого собі «подвійного» життя дівчата бачать за умови обов'язкової підтримки чоловіка (батька дитини), власних батьків та при наявності гарної матеріальної забезпеченості. Інакше кажучи, цитую: «Важко бути матір'ю і студенткою одночасно. Якщо є багатий чоловік – то ні». Що ж, це лише поодинокі думки, плани, оцінки. Але вони так само належать до світу реалій студентського життя, як, скажімо, сесія чи побут у гуртожитках.

Для порівняння ми провели бесіди з кількома молодими мамами-студентками, які, навчачись на стаціонарі, виховують дітей. Вияснилось, що ніхто з них не шкодує про раніше прийняте рішення. Дежким значну підтримку надали й надають родичі, зокрема батьки. Проблеми виникають більш емоційно-психологічного плану – молода матір бачить

дитину рідко у зв'язку з навчанням, вони мало спілкуються. Та й підготуватися до занять інколи буває неможливо або надзвичайно складно – все-таки поєднувати такі завдання може лише людина, яка здатна керувати плинним часом. З'ясувалося, що викладачі ставляться до такої ситуації по-різному. Деякі не сприймають наявності дитини у студентки як привід до певних поступок, інші – навпаки, ставляться з розумінням. Існує також проблема відстані. Деякі молоді матері, щоб навчатися, кожного дня вимушені їздити з одного населеного пункту в інший. Зрозуміло, що з цього виникають матеріальні труднощі, а також усе ті ж прогалини у спілкуванні між матір'ю та дитиною. Будучи студентками на стаціонарному відділенні, дівчата не раз замислювалися над тим, чи не подати документи на заочне. Але потім розуміли, що навчання є запорукою нормального життя для їх дітей, хоч якогось матеріального забезпечення потреб молоді сім'ї. Матері-студентки відчувають себе щасливими. Їх героїчний вчинок – тягнути лямки різного по своїй суті життя – можна пояснити лише справжньою материнською відданістю. Тому необхідно звернути більшу увагу на становище молодих сімей, а особливо матерів-одиначок, які поєднують своє навчання із вихованням власної дитини.

То чи є зараз романтика в тому, щоб бути матір'ю? Можливо, в думках кожен романтизує образ Матері, освячує його. А до когось романтика приходить, коли нова маленька людина дивиться у вічі і по краплі пізнає навколишній світ. Кожної, хто хоча б на мить вирішує подарувати життя своїй мрії з маленькими рученятами.

Антоніна Гречуха, Яна Желіба, студентки факультету психології та соціальної роботи, випускниці спеціальності «журналістика» ЦСП

КАНИКУЛИ: ВІДПОЧИНОК І ЗАРОБІТОК

Літо – це час, коли студенти після навчання можуть відпочити на канікулах, але не завжди молодь обирає відпочинок і розваги, надаючи перевагу можливості заробити грошей.

Одні шукають можливість тимчасово працевлаштуватися в рідному Ніжині, інші віддають перевагу столиці, а деякі взагалі роблять ставку на поїздку в інші країни, де перспектива заробити є набагато вищою, ніж в Україні. Благо – існує велика кількість спеціальних програм, котрі дають можливість студенту не лише заробити, а й побачити світ – Німеччину, Італію, Францію, США.

Бажаючих поїхати кожного літа все більше, але не кожен отримує «путівку» на роботу за кордон. Найчастіше країною, в яку відправляються студенти в пошуках роботи, є Німеччина. Працівник може сам обрати, яка форма роботи йому більше підходить; роботодавець пропонує широкий спектр видів діяльності. Найчастіше це збір врожаю, зокрема: полуниці, малини, яблук, вишень, огірків, чорниці та інших плодів.

Спробуємо дати кілька порад тим, хто збирається працевлаштуватися за кордоном. Якщо ж вирішили поїхати, перш за все, впевніться, чи дозволяє вам здоров'я, чи готові ви до значних фізичних навантажень протягом тривалого часу, адже роботодавець очікуватиме від вас, перш за все, результат. Пам'ятайте, що ви відправляєтеся першочергово працювати, тому від думок про відпочинок на час поїздки доведеться відмовитися.

Звертаючись у питанні працевлаштування до посередника перш за все слід перевірити наявність у нього таких документів:

- ліцензії Міністерства праці та соціальної політики на провадження діяльності з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном (без ліцензії посередник не має права здійснювати діяльність із посередництва у працевлаштуванні). Обов'язково уточніть, на які країни розповсюджується отримана посередником ліцензія. Посередник має право надавати послуги з працевлаштування лише у ті країни, які вказані в ліцензії. Адреса, вказана в ліцензії, є єдиною адресою, за якою посередник має право надавати послуги. Для здійснення послуг за будь-якою іншою адресою посередник повинен мати копію ліцензії, засвідчену Міністерством праці, де буде вказана ця адреса.

- зовнішньоекономічного контракту про посередництво у працевлаштуванні за кордоном із закордонним партнером (роботодавцем або посередником) у відповідній країні та засвідченого згідно із законодавством країни його створення та легалізованого в консульській установі України або в МЗС;

- ліцензії (дозволу) на працевлаштування (на посередництво з працевлаштування) громадян України, виданої закордонному роботодавцю (посереднику) уповноваженим органом країни працевлаштування та засвідченої згідно із законодавством країни її видачі та легалізованої в консульській установі України або в МЗС;

- засвідченого іноземним роботодавцем проекту трудового договору. Цей проект трудового договору повинен відповідати законодавству держави працевла-

штування, міжнародним договорам України та містити основні реквізити роботодавця, професійні вимоги до працівника, відомості про характер роботи, умови праці, її оплати та проживання на території країни працевлаштування, соціального захисту (зокрема страхування), термін дії договору, умови його поновлення та розірвання, порядок покриття транспортних витрат тощо. Документи, складені іноземною мовою, повинні бути перекладені на українську мову та нотаріально засвідчені.

Укладіть письмовий договір із посередником про надання послуг щодо працевлаштування за кордоном (а НЕ про надання інформаційно-консультаційних послуг). Уважно прочитайте договір із посередником про надання послуг. Ви маєте чітко розуміти, які саме послуги посередник зобов'язується Вам надати та якою буде відповідальність посередника в разі ненадання послуг, передбачених у договорі, або у разі надання неякісних послуг.

Ви сплачуєте посереднику за послуги тільки після того, як укладено трудовий договір безпосередньо з роботодавцем. Стягнення з Вас будь-яких видів оплат за послуги з посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном до остаточного укладення Вами трудового договору з іноземним роботодав-

Наталія Бородавка на заробітках у Німеччині

цем є порушенням чинного законодавства.

Якщо поїздка оформлюється на роботу, тоді заробітчанин повинен отримати «робочу» візу. Мета поїздки в усіх документах повинна бути «працевлаштування» або «на роботу». Пошуком робочих місць за кордоном мають право займатися фірми, які отримали в Міністерстві праці та соціальної політики України ліцензію на посередництво у працевлаштуванні на роботу за кордоном. Вони ж надають інформацію щодо умов роботи за кордоном та допомагають оформити документи. Зазначимо, що для працевлаштування на території України така ліцензія для української фірми не потрібна. Зазначена ліцензія потрібна лише для пошуку роботи за кордоном.

Важливо зауважити про те, що ані Мінпраці України, ані їх фірми-ліцензіати не відповідають за українця-заробітчанина після його виїзду з України. Оскільки таких їх обов'язків не передбачено жодним нормативним документом України.

Для роботи за кордоном потенційний робітник має підписати:

- контракт (договір) з фірмою-ліцензіатом про «пошук (останньою) роботи за кордоном»;

- трудовий контракт (договір) з закордонним роботодавцем або закордонним посередником (якщо такі передбачені законодавством країни працевлаштування).

Умови працевлаштування та укладення трудового договору на території Німеччини регулюються на підставі законів «Про імміграцію» (2005 року), «Про перебування іноземних громадян» (2004 року) і «Про вільне пересування та повсюдне проживання громадян ЄС» (2004 року).

Ми спілкувалися зі студентками IV курсу історико-юридичного факультету, які поділилися власним досвідом працевлаштування в Німеччині:

Які умови проживання та роботи забезпечує роботодавець?

На час працевлаштування ми мешкали в готелі, з достатньо приємними умовами, харчування було гарним. Що стосується умов роботи, то тут, варто зазначити, що працювати на полі завжди важко: пекуче сонце, збирання плодів на колінах (якщо це полуниця), але організованість праці знаходиться на високому рівні (Юлія Самко, студентка історико-юридичного факультету).

У кожного, хто мав можливість працювати за кордоном, своє враження від побаченого. Часто вони діаметрально протилежні, можливо це залежить від роботодавця, а можливо і від власного сприйняття людини.

Ми запитали у Стащенко Ірини, студентки IV курсу історико-юридичного факультету, яка також працювала за кордоном, які поради ви можете дати молоді, яка вирушає на заробітки: «Перш за все впевніться, що вам це дійсно потрібно, тому що робота надзвичайно складна, якщо ж ви остаточно вирішили їхати, зберіть необхідні речі, та оформіть поїздку згідно правил. Наступне, що необхідно знати – це те, що працювати треба самовіддано, досягти результату можна тільки наполегливою працею».

Які ще країни і міста вдалося вам відвідати?

Ми побували в великих містах Німеччини, таких як Кельн та Бонн, також в країнах: у Франції – романтичному Парижі, у Голландії – в Амстердамі, дехто навіть встиг побувати в Італії, зокрема в Римі (Марина Дейнека, студентка історико-юридичного факультету).

Знаючи цю інформацію, кожен зі студентів зможе вирішити: варто йому їхати на заробіток у далекі країни, чи залишитись вдома і насолоджуватися літніми канікулами.

Володимир Бабка, Наталія Бородавка, студенти історико-юридичного факультету, випускники спеціальності «журналістика» ЦСП

«П'ять хвилин до виходу на розкоп»

Ось і наближається для першого курсу історико-юридичного факультету цікава, пізнавальна і у той же час надзвичайно складна археологічна практика. Кожен, хто її проходить, запам'ятає назавжди. Дивно, але після археологічних розкопок багато що змінюється в атмосфері студентів: знаходяться справжні друзі, вороги, добрі порадики, помічники. Адже, всі постійно знаходяться в невимушеній атмосфері і приховати свої емоції надзвичайно складно.

Із посмішкою згадую і я свою археологічну практику. Тоді, у 2008 році, брала участь в експедиції до м.Багурина. Наші розкопки були дещо специфічні і відрізнялися від інших, у які відправилися студенти нашого курсу. Дівчата були задіяні до роботи на Соборі Живородящої Богоматері, який «пішов під

землю» після спалення Багурина 1708 року. Хлопці ж займалися розкопками рову, який оточував літописну Цитадель.

Це були два тижні тяжкої і наповненої праці, адже наша практика випала в найспекотніший місяць року – липень. Вісім годин ми мусили працювати на сонці. Але сьогодні з впевненістю можу сказати, що воно було того варте. Бо коли живеш поза цивілізацією, у досить незвичних умовах, маєш чудову можливість не тільки набратися життєвого досвіду, набути практичних знань з археології, а й переоцінити життєві цінності.

Під час цієї експедиції нам ще й дуже пощастило з харчуванням. Адже тоді розкопки фінансував Президент України Віктор Ющенко, який значну увагу приділяв харчуванню членів експедиції. Три рази на день смачну та калорійну їжу нам привозили працівники місцевої споживспілки. Тому не доводилося трапити час і сили на приготування харчів.

Загалом, практика залишила приємний відбиток у душі. І хотілося б сказати студентам наступних поколінь, щоб вони не нехтували такою можливістю розкрити в собі нові якості.

У цьому 2010-2011 навчальному році планується чотири експедиції. З 15 травня перша експедиція в село Виползів Козелецького району. Туди від-

Тільки справжні патріоти їдуть на розкопки...

правилися дев'ять студентів під керівництвом Івана Станіславовича Кедуна. З 1 червня – дослідження Городища літописного Унежежа (м.Ніжин). До цих розкопок задіяні двадцять студентів під керівництвом О.Ю.Москаленка та Г.М.Дудченка. 27 червня відправиться експедиція до м.Новгород-Сіверський. Досліджувати палеолітичну стоянку будуть 32 студенти під керівництвом І.С.Кедуна, О.Ю.Москаленка та М.В.Потапенка. Загалом, розкопки у м.Новгород-Сіверську започатковані у 80-х роках Інститутом Археології АН СРСР. Студенти та викладачі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя беруть у них активну участь з 2007 року. І.С.Кедун є незмінним керівником експедиції.

Завершує цикл практики першого курсу експедиція в м.Остер (з 5 липня). Туди відправляться вісімнадцять студентів на чолі з І.М.Коночуком та О.П.Кривобоком. Заплановані розкопки літописного Остерського городища.

Побажаємо студентам вдалої експедиції, веселої та пізнавальної практики, цікавих та корисних знахідок. Нехай і вони зроблять свій внесок у розвиток української історії.

Леся Коробка, студентка історико-юридичного факультету, випускниця спеціальності «журналістика» ЦСП

«Зробив діло – гуляй сміло!»,

Студентські роки попри те, що наповнені необхідністю відвідуванням занять, навчанням, мають свої привілеї: молодість, безтурботність і два місяці літньої відпустки. Студент, будучи енергійним, допитливим, сміливим, не проти проекспериментувати з відпочин-

Марчишак Іван (історичний факультет, IV курс):

– Після сесії та вдалого складання державних екзаменів планую влаштуватися на роботу або в Києві, або Карпатах. Також маю вступні екзамени, оскільки планую продовжити навчання.

Коломицева Мар'яна (факультет іноземних мов, IV курс):

– Окрім складання державних та вступних екзаменів, влітку планую відвідати Одесу і відпочити на морі, оскільки цей рік виявився не з легких.

Юлія Клушко (магістрантка):

– Оскільки я випускниця, то літо проведу в пошуках роботи. Вільний час, якщо буде, проведу на морі. Ось так!

Вікторія Росюк (філологічний факультет, IV курс):

– Цим літом я планую гарно скласти державні іспити! Також влітку я буду старшою друшкою на весіллі! Ну і на завершення – відпочинок на морі! Маю надію, що це літо пройде прекрасно!!!

Віта Ляховець (філологічний факультет, IV курс):

– Планую, як і минулого року, поїхати до Німеччини попрацювати на збиранні чорниці або ж полуниці, підзаробити грошей. Іду туди не вперше, мені сподобалося, тому хочу ще раз побувати у тому ж місці.

Сергій Єресько (фізикоматематичний факультет, IV курс):

– Улітку перш за все складу державні екзамени, потім, звісно, відсвяткую цю визначну подію. Далі планую поїхати до Києва на курс програмування ІС, а потім працювати за цим профілем. У вільний час поїду відпочити на Десну, на море чи в Карпати – ще не визначився.

Анна Суденко (факультет психології та соціальної роботи, IV курс):

– Якщо чесно, зараз ще нічого не планую, оскільки все залежить від результативності та якості складання державних екзаменів. А якщо загалом, то в кінці липня готуємося до великого сімейного свята. Це літо якнайкраще підходить для визначення у професійному плані. Хочу провести літо продуктивно! Ну, ось, приблизно, такі плани, хоча життя може внести свої корективи.

Богдан Загорянський (філологічний факультет, IV курс):

– Улітку планую з'їздити куди-небудь відпочити, можливо, за кордон, ще не можу сказати напевно.

Світлана Самотіяжко (філологічний факультет, IV курс):

або Як ще планують провести літо наші студенти

ком, особливо, коли на вулиці починає теплішати і мрійливих думок у голові більше. Початок літа.. отже, попереду не лише сесія, але й омріяний відпочинок. Для перших і других курсів – це домівка і довгожданий сон, для третіх – літні оздоровчі табори й важка праця в них, для четвертих і п'ятих – державні екзамени і білети в доросле життя. Про те, як планують провести літо, ми запитали студентів нашого університету:

– Взагалі нічого особливого на літо не планую. Спочатку, звичайно, державні екзамени, а потім вже справжній відпочинок. Літо збираюся провести вдома з рідними та друзями, з якими хочемо поїхати на декілька днів на Блакитні озера. Але це лише плани, прийде літо, там вже побачимо, які з них втілимо в життя.

Христина Гагут (філологічний факультет, IV курс):

– Літом хочу поїхати з друзями кудись поближче до води, ще не вирішили остаточно куди. Головне, щоб там можна було по-змагаги досхочу!

Яна Цибулько (філологічний факультет, IV курс):

– Улітку, окрім екзаменів, хочу поенати непоєднане: добре відпочити після важкого навчального року і плідно попрацювати. Тому шукатиму роботу.

Юлія Власенко (філологічний факультет, IV курс):

– Планую знайти цікаву роботу, щоб не сидіти без діла та й без грошей. Також хочу поїхати на море, відпочити з друзями та батьками, а ще планую поїхати до Москви.

Юлія Юхименко (філологічний факультет, IV курс):

– На літо нічого особливого не планую, як і увесь рік буду вховувати сина та допомагати рідним.

Людмила Русманенко (факультет іноземних мов, IV курс):

– Що я робитиму влітку? Навіть не знаю. Мабуть, шукатиму роботу. Хочу продовжити навчання, тому планую вступати.

Анна Гравовець (факультет іноземних мов, IV курс):

– Планую цього літа поїхати за кордон, у Німеччину, працювати в лікарню, доглядатиму там за хворими дітками. Тому вважаю, що мій відпочинок пройде з користю: і світ побачу, і людям допоможу, і грошей підзароблю.

Максим Дмитренко і Ігор Кивлюк (факультет іноземних мов, IV курс):

– Це літо ми проведемо в Німеччині. Це шанс і мову підучити, і грошей підробити, оскільки ми їдемо туди працювати – збирати чорницю.

Євген Кравченко (факультет іноземних мов, IV курс):

– Це літо я проведу в Сполучених Штатах Америки, маю можливість відвідати цю країну з метою відпочити, краще вивчити мову та культуру, подивитися на інший світ.

Артем Бурковцов (історико-юридичний факультет, V курс):

– Літо пройде за планом: сесія, державні екзамени, відпочинок та пошук роботи.

Наталія Кулибка (магістранта):

– Отримаю диплом і літом відпочину перед тим, як приступити вже до справжньої роботи. Віддаю перевагу відпочинкові вдома з рідними, в селі на чистому повітрі: господарство, консервація і таке інше.

Тетяна Попович (факультет іноземних мов, IV курс):

– Мабуть, як і всі студенти IV курсу, отримаю диплом бакалавра, буду вступати далі, а це вже півліта забере, а вже потім – подорожі, відпочинок.

Олександр Забарний (декан філологічного факультету):

– Проведу літо в клопотах: «Як набрати перший курс і не розгубити п'ятий!». Отож, повертайтеся!

Провести літо можна як завгодно, головне, щоб ваш відпочинок приніс вам бадьорість, здоров'я, енергію і сили для подальшого навчання та роботи, залишив у вас приємні спогади та емоції. Щасливого літа!!!

Олена Остапенко, студентка філологічного факультету, випускниця спеціальності «журналістика» ЦСП

У СВІТІ ПОЕЗІЇ...

Добра традиція склалася на філологічному факультеті – вони підтримують зв'язок із своїми випускниками через «поетичну вітальню». Автором цієї ідеї стала методист міського методкабінету Світлана Сватенкова, її охоче підтримав декан факультету Олександр Забарний. Отож, починаючи з 2009 року, раз на квартал, у Гоголівській аудиторії збираються учителі-словесники міста до «поетичної вітальні».

Їх гостями були знані в поліському краї поети Анатолій Шкуліпа, Олександр Гадзінський, Олександр Забарний, Євген Постульга, Микола Сомко...

А нещодавно до вітальні завітали дві чернігівські поетеси, дві вихованки філологічного факультету Гоголівського вузу, дві сестрички Валентина та Людмила Примостко. Таке прізвище носили вони в студентські роки. Проте життя вносить свої корективи – тепер це відомі журналістки Валентина Меркулова та Людмила Сіра.

Пропонуємо читачам нашої газети їх вірші.

Людмила Сіра

Довіряю листам і друзям,
Сивій мудрості вітряків,
Гарним віршам і добрим людям,
У прадавній землі батьків,
Світлооком сценічним рампам
І ліризму нових пісень,
Ніжно-білому цвіту яблунь
У поточний травневий день.
То для щастя нам з вами дано
Отчий дім і старе фоно...
Хай веселий пташиний ранок
Відчиняє моє вікно,
Щоб у збудженій тиші кварталів
Життерадісне «форте» жило,
І будильники б не мовчали,
І щоб пострілів не було...

Стояла й тихо усміхалась...
Твої уста... Рука... Чоло...
Отак взяла і закохалась...
Давно такого не було...
Твої бентежно-добрі очі,
І теплий усміх, і хода...
І ще голитися не хоче
Твоя розкішна борода...
Я все про тебе... і для тебе...
Мені зорить твоє вікно
У перехиленому небі
Вже так давно... Давно... Давно...

Валентина Меркулова

Учора був у мене гість

Учора був у мене гість, Гортав журнали, сьорбав каву І усміхався нелукаво. Й годинник вказував на шість. Учора був у мене гість.	Мій гість небалакучий був. А потім я йому сказала: «Доволі слів, бо що слова? Хай краще серце промовля...» І гість мій рушив до роаялю. Бо потім я йому сказала...
--	---

На вікнах мерзли голуби, а він розповідав про літо, Й було неважко зрозуміти: Нітрохи зиму не любив. На вікнах мерзли голуби.	Сумний ноктирн сполохав тишу (Виходить грати гість – мастак). І раптом тихо стало так, Та й вечір миттю помудрішав. Сумний ноктирн сполохав тишу.
---	---

У кухлику палали маки (Де й роздобув серед зими?) Удвох читали Лорку ми. Й мені здавалось віщим знаком, Що в кухлику палали маки.	А в нім були зима і літо, В нім ми любили і жили, До сліз щасливими були. А з нами – світ, а з нами – квіти.
Мій гість небалакучий був, Тож більше я вела розмову, Хвалила зиму знову й знову, Аби про літо він забув.	Бо в нім були зима і літо. У мене був учора гість...

Костянтин Харлампович – дослідник історії ніжинських греків

Ніжин славиться багатими краєзнавчими традиціями. В останні роки серед пріоритетних краєзнавчих досліджень чільне місце посідають наукові розвідки з історії ніжинської грецької колонії, заснування якої сягає углиб XVII ст. Велику книговидавничу та дослідницьку роботу здійснює Ніжинське міське товариство греків імені братів Зосимів за підтримки низки благодійних українських та грецьких організацій. За ініціативи товариства та ніжинських краєзнавців, зокрема Олександра Морозова, понад 10 років тому було започатковано серію видань «Греки в Ніжині».

Чергова книга цієї серії нещодавно побачила світ – «Харлампович К. Нариси з історії грецької колонії в Ніжині (XVII-XVIII ст.)». До історії національних меншостей в Україні (упор. Є.Чернухін, О.Морозов) (Ніжин, 2011).

Ніжину вельми пощастило, у 1928-1930 рр. тут мешкав відомий історик та богослов Костянтин Васильович Харлампович (1870-1832). Невтомна багаторічна праця К.Харламповича була помічена не тільки в Росії, де він був обраний членом-кореспондентом Російської Академії наук (1906) та відзначений багатьма науковими нагородами, а й визнана в Україні. Талановитий історик був відомий та шанований в Україні як дослідник української православної церкви та православного шкільництва. 1919 р. він був обраний дійсним членом Всеукраїнської Академії наук.

Не зважаючи на відоме наукове ім'я, не обминули К.Харламповича переслідування та репресії тоталітарної влади. Уже в 1924 р. йому та групі казанських вчених було висунуто звинувачення у «зберіганні та розповсюдженні контрреволюційної літератури». На три роки історика було заслано у глухий Тургайський степ.

Після закінчення заслання, поселившись у Ніжині, Харлампович входить до наукового осередку ніжинських вчених – істориків та філологів НІНО, який виник за ініціативи академіка Михайла Грушевського. Вчений на той час продовжував співпрацювати в бібліографічному відділі часопису «Україна» та педагогічній секції історико-філологічного відділу ВУАН.

У Ніжині він розпочинає дослідження історії грецької колонії, яка багато в чому визначала соціально-економічний та культурний розвиток міста у XVII-XIX ст. На той час наукових розвідок, які б повністю та цілісно охоплювали історію грецької колонії не існувало. Бібліографія досліджень ніжинських греків складалася із праць таких істориків, як Олександр Дмитрієвський, Михайло Плохинський, Михайло Бережков, Віталій Ейнгорн, Олександр Федотов-Чеховський та ін.

Наукові розвідки К.Харламповича про ніжинських греків ґрунтуються на ретельному вивченні архівних джерел, які ним досліджувалися, систематизувалися та узагальнювалися. У результаті напруженої праці за короткий час істориком написано фундаментальну працю, присвячену феномену ніжинських греків,

яку він скромно назвав «Нарисами».

Упорядники зіткнулися з певними труднощами при виявленні наукової спадщини К.Харламповича, яка досі не перевидавалася й на сьогодні розпорошена в архівах Чернігова, Ніжина, Києва та недоступна широкому читацькому загалу. Єдина прижиттєва публікація першої частини його книги «Нариси з історії грецької колонії у Ніжині XVII-XVIII ст.», була надрукована у збірнику «Записки історико-філологічного відділу ВУАН», (1929, № 24).

Варто зазначити, що до краєзнавчих досліджень в останній час активно долучається ще одна наукова установа Ніжина – музей Рідкісної книги, що діє при бібліотеці імені академіка М.О.Лавровського Ніжинського державного університету імені Миколи Го-

греків. Як відомо, Ніжинське Олександрівське грецьке училище володіло унікальною книгозбіркою, де зберігалися рукописи та раритети грецькою та латинською мовами XVI-XVII ст., передані окремими греками-добровольцями. Наразі частина цієї бібліотеки становить основу рідкісного фонду університетської книгозбірні. З притаманним йому дослідницьким талантом він скрупульозно досліджує книговидавничу діяльність ніжинських греків, їхнє ставлення до книги взагалі, науки, приводить безліч прикладів про власників раритетних видань.

Упорядники – київський вчений-еллініст Євген Чернухін та завідувач музею Рідкісної книги, ніжинський краєзнавець Олександр Морозов – сумлінно та творчо підійшли до підготовки видання. Зокрема, крім «Нарисів» К.Харламповича, значна частина книги відведена для публікації документальних додатків.

Завдяки їхній великій пошуковій роботі вводяться у науковий обіг деякі архівні документи, що стосуються всіх шести нарисів, власноруч переписані видатним істориком. У додатках уміщено також стаття вченого «Архівна спадщина ніжинських греків» – короткий огляд змісту та стану архівних документів з історією його зберігання та переміщення. Публікації цієї статті також сприяли рідкісні фонди бібліотеки університету. А вже часопис «Архівна справа» (1928, кн. 9-10), де була вона надрукована, на сьогодні є бібліографічною рідкістю, малодоступною для широкого читацького загалу.

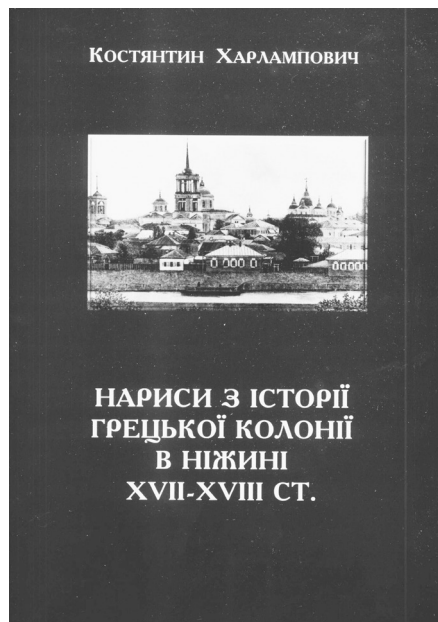
До рецензованого видання упорядники слушно умістили ще одну наукову працю, яка належить до першоджерел, – «Акты Нежинского греческого братства, списанные и изданные проф. А.А.Федотовым-Чеховским. (К., 1884)». Уміщене видання зберігається в музеї Рідкісної книги університетської книгозбірні.

Науковий доробок К.В.Харламповича коментують ґрунтовні статті про його життєвий та науковий шлях, що належать перу упорядників – О. Морозова «Справа академіка К.В.Харламповича» та Є.Чернухіна «Кость Харлампович та його нариси з історії ніжинських греків».

Книгу супроводжують ґрунтовні присторінкові бібліографічні списки з короткими коментарями упорядників. Бібліографічний матеріал дає змогу скласти уяву про найбільш значущі праці та їх авторів – дослідників історії ніжинських греків.

Ця книга уже давно була на часі. Адже К.В.Харлампович зробив надзвичайно цінний внесок у вивчення українського феномену – ніжинської грецької колонії. До останнього часу його дослідження лишається найповнішою науковою розвідкою з історії грецької колонії у Ніжині. Без сумніву, ця книга приверне увагу істориків та краєзнавців, допоможе майбутнім дослідникам висвітленої теми. Залишається побажати упорядникам подальших успіхів в оприлюдненні досі невиявленої спадщини вченого, знайомство з якою чекають зацікавлені читачі.

Людмила Литвиненко, головний бібліотекар

голя. Раритети бібліотеки активно вводяться в науковий обіг та слугують підґрунтям для краєзнавчих розвідок. Широко використані рідкісні видання відповідної тематики при упорядкуванні рецензованої книги.

Зокрема, бібліотека університету володіє окремим відбитком першого розділу «Нарисів» з автографом автора, що значно полегшило упорядникам збирання наукових праць вченого. Дарунок К.Харламповича своєї праці бібліотеці неабияке свідчення про його тісні стосунки з науковцями НІНО.

Книга містить, крім уже згаданої прижиттєвої публікації, 2-й, 5-й та 6-й нариси, виходу в світ яких автор не дочекався через ідеологічні мотиви. ґрунтовне опрацювання архівів дало можливість талановитому історикові всебічно розглянути історію ніжинської грецької колонії. Кожен його нарис присвячено окремому напрямку їхнього життя, побуту, трудової діяльності, торгівлі, судочинства, взаємовідносин з місцевими жителями інших національностей.

Окремий (6-й нарис) розповідає про просвітницьку та благодійну діяльність

ДІАЛОГ ХУДОЖНИКА З ПРИРОДОЮ

Коли ви стрічаєтесь із полотнами Сергія Шишка, ви стрічаєте не тільки свято барв, а насамперед щедрість людських почуттів, повільну доброту лірики і оту задушевність, якою на вас дивляться очі природи і очі друга.

Михайло Стельмах

У цьому році виповнюється 100 років з дня народження народного художника України, лауреата Державної премії імені Т.Г.Шевченка Сергія Федоровича Шишка. Високий професіоналізм і глибокий мистецький хист, прекрасне відчуття кольорів і майстерна композиція – так характеризують картини нашого земляка мистецтвознавці.

У творчості Сергія Федоровича Шишка поєднані стилі і європейського імпресіонізму, і самобутні українські мотиви. Колекція картин Шишка, яка експонується в Картинній галереї університету дозволяє простежити певною мірою творчий шлях художника, зміну його манери письма, техніки, жанрів.

У музеї історії Ніжинської вищої школи зберігаються два листи С.Ф.Шишка, датовані 1982 і 1983 рр., в яких він вказує про передачу в дар університету, своїх картин, а також наказ Міністерства культури Української РСР про передачу художніх творів С.Ф.Шишка на постійне збереження Ніжинському педагогічному інституту імені М.В.Гоголя від 29.03.1982 р.

С.Ф.Шишко народився на Чернігівщині в 1911 році в сім'ї ветеринарного лікаря. Знайомство хлопчика з мистецтвом розпочалося з уроків ніжинського художника та вчителя малювання Лапи. Наступним етапом у житті Шишка стало навчання в Київському художньому інституті. Але в 1933 році Шишко залишає інститут, – так, наче річка, що шукає собі нове русло замість перегородженого старого. Важко було незалежному, зі своїм спокійним і світлим поглядом на життя, художнику під ідейним гнітом часу.

У 1936р., коли розправи над українською інтелігенцією досягають апогею, Шишко подається до Інституту живопису, скульптури та архітектури імені І.Ю.Рєпіна в Ленінграді, де невдовзі разом із кращими потрапляє до майстерні Б.Йогансона. Саме там, у старих майстрів живопису, він пізнає красу навколишнього світу і вчиться її писати. Пейзажні та жанрові навчання свідчать про засвоєння принципу живописності: висвітлюється палітра, контрасти пригашуються; форма будується широкими мазками та площинами гармонійних чистих кольорів, зростає роль світлового ґрунту як оптичного підсилювача прозорості фарб.

Уроки Йогансона, який «поставив око» своєму учневі, навчив бачити, що « у природі немає нічого відокремленого», не пройшли марно. Художник обирає пейзаж. Наприкінці 40-х рр. у творах художника з'являються характерні саме для нього прийоми: поверх гладенького, часто напівпрозорого фону підмалює крони та стовбури дерев зображують тремтливими невеликими прямокутними мазками

густої фарби, де початкові кольори не губляться у сумішах, а зберігають свій чистий голос. Протягом наступних років цей прийом розвивається в бік зростання пастозності, виразності рельєфу поверхні та розмаїття форми та напрямку мазків.

Після навчання в Академії С.Ф.Шишко переїздить до Києва, міста, яке зіграло визначну роль у творчості художника. Причому зв'язок цей був двосторонній. Саме Шишку довелося стати особистим живописцем, літописцем, істориком, міфотворцем Києва. Цей діалог Митця і міста вилився у Київську сюїту – «чи не найголовніший здобуток його творчого життя».

Картинна галерея. Зал Ф.С.Шишка

Альбом «Київська сюїта» з репродукціями картин художника і підписом С.Ф.Шишка зберігається в музеї історії Ніжинської вищої школи.

У Картинній галереї університету є дві роботи С.Ф.Шишка, на яких зображений Київ – «Київ. Хрещатик весною» (1970р.) і «Парк імені Ватутіна» (1975р.)

Київ – спокійний, величний, що так зручно вмовився на схилах Дніпра, постає живою істотою, яка затишно й ненав'язливо приймає усіх у свої обійми.

Роботи Шишка цінні ще й тому, що він зафіксував те, чого зараз уже немає. На полотнах – зниклі будинки, змінені пейзажі, добрий старий Київ, такий, яким він уже ніколи не буде.

Живопис С.Ф.Шишка – це завжди любовний діалог із Природою, у ритмі серця: інколи повільний, інколи схвильований, але завжди щиросердечний. Він – її повноважний представник, таємний адвокат у світі цивілізації. Слідом за кожним мазком майстра Природа у відповідь розкривається новим рухом, відтінком, і цей рух знову перетворюється у мазок, і так до завершення етюд. дним із найсуттєвіших завдань, що їх вирішує художник, є зображення руху кольору, світла, мас.

В експозиції Картинної галереї представлений також портрет Героя Соціалістичної праці Коровицького (1948р.).

Шишко-портретист має свою особливість. Його портрети можна назвати портретами настрою. Причому гуманіст Шишко підкреслює, що і Людина, і її діяльність гармонійно входять до світу природи.

Є в доробку Шишка полотна, що він їх написав у різні роки в Карпатах: «Горверла осінню» (1954 р.), «Осінь в Карпатах» (1954р.), «Сонячний день» (1971 р.), Криму: «Крим. Артек» (1956 р.). І кожне з-поміж них до кінця продумане, пережито, цілісне у своїй завершеності.

Не міг обминути своєю увагою Шишко і наш університет. Дві роботи із зображенням старого корпусу представлені в експозиції музею – «Ніжинський педінститут взимку» (1940р.), «Парк біля інституту влітку» (1939 р.). Інтонація чарівливої простоти, яка породжує любляче серце, і є тим, що заворожує, притягує глядачів ось уже більше як півстоліття.

В останні двадцять років життя, після смерті дружини й дочки, його живопис змінюється. Тепер природа сама приходиться до нього в майстерню, – так виникають чисельні натюрморти, у яких завжди присутні квіти.

Художник усе більше заглиблюється в себе, імпресіоністичній манері приходиться на зміну експресіоністична. Загострене світлобачення через гіпертрофоване авторське «я»,

напрягу переживань та емоцій художник виливає на полотно. У галереї університету є три полотна Шишка із зображенням квітів – «Гюльпани» (1978 р.) «На балконі» (1979р.), «Айстри» (1979 р.) Ці квіти побачені душею, іноді в них важко побачити реальні рослини. Пастозність живопису помітно посилюється, фарба наноситься нерідко просто з туби, іноді змішується пензлем або пальцем просто на полотні, а рельєф її збільшується настільки, що інколи мазки згортаються усередину, утворюючи мушлі і лабіринти. У натюрмортах Шишка часто зображується папірець з написаним текстом, або конверт з листом («Айстри»).

Нерозбірливість імені підказує, що присвячення адресоване кожному з нас.

Шлю світові свого листа
Хоч він не жде вістей
Природа з ніжністю сама
Нашепотіла текст
Не знаю лист до рук яких
Впаде, прибувши в світ
Заради неї, земляки
Ніжно мене судить

Доторкнутися до прекрасного, прийти на побачення із творчістю славного земляка виявляють бажання чимало людей. Картинну галерею відвідало за останніх півроку більше як 900 чоловік, кожен із яких не залишився байдужим від побаченого.

Віталіна Калитка, провідний фахівець соціально-гуманітарного відділу

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

Спортивний олімп Гоголівського університету

От і закінчується навчальний рік у Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Але студенти живуть не тільки навчанням, а й активно беруть участь у спортивних змаганнях. І прийшов час підводити підсумки міжфакультетської спартакіади, адже спортивний сезон закінчився.

Спортивний рік розпочався зі змагань з **волейболу**. Змагання проходили цікаво, з інтригою. Переможці визначалися лише в останньому турі і серед команд жінок, і серед команд чоловіків.

Отже, команди розташувалися таким чином: у **чоловіків** першу сходинку завоювала команда фізико-математичного факультету, на другому місці розташувався природничо-географічний факультет, бронзова нагорода дісталася історико-юридичному факультету. Далі команди так розділили місця: четверта сходинка – факультет психології та соціальної роботи, п'яте місце – за філологічним факультетом, шосте почесне місце – за факультетом іноземних мов. Найкращим гравцем було визнано студента фізико-математичного факультета Серавіна Павла.

Серед **жінок** перше місце завоювала команда природничо-географічного факультету, друге – фізико-математичного, третє – факультету іноземних мов, четверте – факультету психології та соціальної роботи, п'яте – філологічного факультету, шосте – за історико-юридичним. Найкращим гравцем визнано Гринь Світлану – студентку факультету психології та соціальної роботи. На цьому перший спортивний семестр закінчився.

Другий спортивний семестр розпочався зі змагань з **настільного тенісу**. У командному заліку таке розташування: перше місце – природничо-географічний факультет, друге – філологічний, третє – фізико-математичний факультет, четверте місце – історико-юридичний, п'яте – факультет іноземних мов, шосте місце – за факультетом психології та соціальної роботи.

В особистому заліку призові місця визначилися так:

I ракетка:

перше місце – Котляр Сергій (природничо-географічний факультет);
друге – Кулик Вадим (філологічний факультет);

третє – Кузьменко Євген (фізико-математичний факультет);

II ракетка:

перше місце – Кошик Валерій (історико-юридичний факультет);

друге місце – Перхайло Сергій

(природничо-географічний факультет);

третє місце – Жежера Тарас (фізико-математичний факультет).

Жіночий особистий залік:

перше місце – Мажуга Тетяна (філологічний факультет);

друге місце – Куник Юлія (факультет іноземних мов);

третє місце – Попело Наталія (фізико-математичний факультет).

Наступні змагання були з тих видів спорту, де треба було включати логіку: **шашки та шахи**.

У **шаховому** турнірі команди розташувалися так:

перше місце – фізико-математичний факультет;

друге місце – природничо-географічний факультет;

третє місце – факультет психології та соціальної роботи;

четверте – філологічний факультет;

п'яте – історико-юридичний факультет і шосте місце за факультетом іноземних мов.

У турнірі з **шашок** розташування команд трішки змінилося. Лише залишився одноосібний лідер – фізико-математичний факультет. Друге місце – філологічний факультет, третє – природничо-географічний; четверте – історико-юридичний; п'яте – факультет іноземних мов; шосте місце за факультетом психології та соціальної роботи.

Передостаннім запланованим турніром були змагання з **баскетболу**. У цьому виді спорту інтриги було малувато, оскільки переможці стали відомі за тур до закінчення. Серед чоловіків перше місце за природничо-географічним факультетом,

друге місце посіла команда факультету іноземних мов, третє – фізико-математичного факультету, четверте – історико-юридичного факультету, п'яте – філологічного факультету.

І останнім турніром цього року стали змагання з **міні-футболу**. Тут була помітна інтрига. Переможець не був відомий до останнього туру і в чоловіків, і в жінок.

Серед чоловіків було таке остаточне розташування команд:

перше місце – природничо-географічний факультет, друге – фізико-математичний факультет, бронза дісталася історико-юридичному факультету.

А от наступні місця розподілилися лише за кількістю забитих та пропущених м'ячів: четверте – філологічний факультет, п'яте – факультет іноземних мов, шосте – факультет психології та соціальної роботи.

Серед жіночих команд, які показали, що можуть грати не гірше чоловіків, турнірна таблиця розподілилася таким чином:

Перше місце – історико-юридичний факультет, друге – природничо-географічний, третє – фізико-математичний факультет, п'яте – філологічний і шосте місце за факультетом психології та соціальної роботи.

Отже, після віртуальної прогулянки по всьому спортивному році ми можемо вже зробити підсумки і визначити остаточне розташування факультетів у спартакіаді університету.

Перше і цілком заслужене місце отримав **природничо-географічний факультет**, набравши за рік 3054 очка, з 2665 очками друге місце посів **фізико-математичний факультет**, отримавши 2254 очка, бронзову сходинку посів **історико-юридичний факультет**. У другій частині таблиці відбулися такі ротації: заробивши 1926 очків, четверту сходинку забронював факультет іноземних мов, з 1806 очками п'яте місце за філологічним факультетом. І останнє – шосте місце, набравши 1527 очок, посів факультет психології та соціальної роботи.

Ось такі підсумки спортивного року. Давайте побажаємо всім факультетам у наступному році успіхів та натхнення як у спорті, так і в навчанні.

Сергій Скляр, студент філологічного факультету, випускник спеціальності «журналістика» ЦСП

ALMA MATER

Засновник — колектив Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Газета виходить українською мовою раз на місяць окрім липня і серпня. Обсяг 2 друкаркуш.
Тираж 900 примірників.
Свідоцтво про державну реєстрацію ЧГ 442-91ПР

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради – Станіслав Зінченко

Редактор: Наталка Ландар

Члени ради: Григорій Самойленко, Олександр Гадзінський, Анатолій Ролік, Петро Моцяка

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 16602, м. Ніжин Чернігівської обл., вул. Кропив'янського, 2, університет, новий корпус, кімната № 213, внутрішній телефон 10-39, email: almanater.ndu@gmail.com

Комп'ютерна верстка, набір та макетування: Наталка Ландар

Фото М. Михайленко

Віддрукована у Видавничтві НДУ імені М. Гоголя

Замовлення №9